

Bài 9

CÁCH MẠNG MÙA THU

I – MỤC TIÊU

Học xong bài này, HS biết :

- Sự kiện tiêu biểu của Cách mạng tháng Tám là cuộc khởi nghĩa giành chính quyền ở Hà Nội, Huế và Sài Gòn.
- Ngày 19-8 trở thành ngày kỉ niệm Cách mạng tháng Tám ở nước ta.
- Ý nghĩa lịch sử của Cách mạng tháng Tám (sơ giản).
- Liên hệ với các cuộc khởi nghĩa giành chính quyền ở địa phương.

II – ĐỒ DÙNG DẠY HỌC

- Ảnh tư liệu về Cách mạng tháng Tám ở Hà Nội và tư liệu lịch sử về ngày khởi nghĩa giành chính quyền ở địa phương.
- Phiếu học tập của HS.

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC CHỦ YẾU

*** Hoạt động 1 (làm việc cả lớp)**

- GV giới thiệu bài : Có thể dùng băng, đĩa nhạc cho HS nghe trích đoạn ca khúc *Người Hà Nội* của nhạc sĩ Nguyễn Đình Thi : "Hà Nội vùng đứng lên ! Hà Nội vùng đứng lên ! Sông Hồng reo. Hà Nội vùng đứng lên !".

- GV nêu nhiệm vụ học tập cho HS :
- + Nêu được diễn biến tiêu biểu của cuộc khởi nghĩa ngày 19-8-1945 ở Hà Nội. Biết ngày nổ ra khởi nghĩa ở Huế, Sài Gòn.
- + Nêu ý nghĩa của Cách mạng tháng Tám năm 1945.
- + Liên hệ với các cuộc nổi dậy khởi nghĩa ở địa phương.

* Hoạt động 2 (làm việc theo nhóm)

- GV nêu câu hỏi : Việc vùng lên giành chính quyền ở Hà Nội diễn ra như thế nào ? Kết quả ra sao ?

Gợi ý trả lời :

- + Không khí khởi nghĩa ở Hà Nội được miêu tả trong SGK.
- + Khí thế của đoàn quân khởi nghĩa và thái độ của lực lượng phản cách mạng.
- + Kết quả của cuộc khởi nghĩa giành chính quyền ở Hà Nội : Ta đã giành được chính quyền, cách mạng thắng lợi tại Hà Nội.

- HS báo cáo kết quả thảo luận.

- GV nêu câu hỏi : Trình bày ý nghĩa của cuộc khởi nghĩa giành chính quyền ở Hà Nội.

Gợi ý trả lời :

+ Cuộc khởi nghĩa ở Hà Nội có vị trí như thế nào ? (Nếu không giành được chính quyền ở Hà Nội thì ở các địa phương khác sẽ ra sao ?...)

+ Cuộc khởi nghĩa của nhân dân Hà Nội có tác động như thế nào tới tinh thần cách mạng của nhân dân cả nước ?

- HS báo cáo kết quả thảo luận.

- GV có thể giới thiệu nét cơ bản về cuộc khởi nghĩa ở Huế (23-8) và Sài Gòn (25-8).

- Liên hệ thực tế ở địa phương, GV nêu câu hỏi : Em biết gì về khởi nghĩa giành chính quyền năm 1945 ở quê hương em ?

Gợi ý : GV cho HS nêu hiểu biết của mình (phát biểu hoặc đọc bài viết đã được sưu tầm), sau đó sử dụng những tư liệu lịch sử địa phương để liên hệ về thời gian, không khí khởi nghĩa cướp chính quyền ở quê hương.

* Hoạt động 3 (làm việc cả lớp)

GV tổ chức cho HS tìm hiểu ý nghĩa của Cách mạng tháng Tám bằng cách nêu các vấn đề cho HS suy nghĩ, thảo luận.

+ Khí thế của Cách mạng tháng Tám thể hiện điều gì ? (lòng yêu nước, tinh thần cách mạng).

+ Cuộc vùng lên của nhân dân đã đạt được kết quả gì ? Kết quả đó sẽ mang lại tương lai gì cho nước nhà ? (giành độc lập, tự do cho nước nhà đưa nhân dân ta thoát khỏi kiếp nô lệ).

* Hoạt động 4 (làm việc cả lớp)

GV củng cố cho HS những nội dung chính của bài.

IV – THÔNG TIN THAM KHẢO

– Hội nghị đại biểu toàn quốc của Đảng họp ngày 13-8-1945 đã nhận định : "Cơ hội rất tốt cho ta giành độc lập đã tới". 23 giờ ngày 13-8-1945, Ủy ban khởi nghĩa ra Quân lệnh số 1, hạ lệnh Tổng khởi nghĩa trong cả nước.

– Đại hội Quốc dân Tân Trào (Tuyên Quang) họp từ ngày 16 đến ngày 17-8-1945, gồm 60 đại biểu trong cả nước, đại diện kiều bào ở nước ngoài, đại biểu các đảng phái, các đoàn thể nhân dân, các tôn giáo, các dân tộc. Đại hội đã thông qua chủ trương tổng khởi nghĩa, thành lập Chính phủ lâm thời do Chủ tịch Hồ Chí Minh đứng đầu ; chọn lá cờ đỏ sao vàng làm Quốc kì và bài *Tiến quân ca* (của nhạc sĩ Văn Cao) làm Quốc ca của nước ta.

– Hồ Chí Minh nói về ý nghĩa của Cách mạng tháng Tám : "Cách mạng tháng Tám đã lật đổ nền quân chủ mấy mươi thế kỉ, đã đập tan xiềng xích thực dân gần 100 năm, đã đưa chính quyền lại cho nhân dân, đã xây nền tảng cho nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà, độc lập tự do, hạnh phúc.

Đó là một cuộc thay đổi cực kì to lớn trong lịch sử của nước ta".

(Theo Phan Ngọc Liên, *Những vấn đề lịch sử trong tác phẩm của Hồ Chí Minh*, NXB Chính trị Quốc gia, H., 1999)